

ارزش‌های اجتماعی از منظر قرآن کریم

سید حسین شرف‌الدین

www.ketab.ir

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
انستیتوت اسلامی

ارزش‌های اجتماعی از منظر قرآن کریم

سید حسین شرف‌الدین

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ دوم ۱۳۹۷

شمارگان:

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

طراح جلد: امیر وحید یزدی

چاپ و صحافی: دی‌تاب

سرشناسه: شرف‌الدین، سیدحسین، ۱۳۴۰.

عنوان و نام پدیدآور: ارزش‌های اجتماعی از منظر قرآن کریم / سید حسین شرف‌الدین.

مشخصات نشر: تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۵۶۴ص.

شابک: ۳ - ۳۶۹ - ۱۰۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: قیبا.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت: نمایه.

موضوع: ارزش‌های اجتماعی - جنبه‌های قرآنی.

موضوع: Social Values—Qur'anic Teaching.

موضوع: ارزش‌های اجتماعی - جنبه‌های مذهبی - اسلام.

موضوع: Social Values—Qur'anic Teaching.

شناسه افزوده: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ش ۴۲۶الف/۱۰۴ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۵۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۳۶۲۱۴

تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵۰۵۴۰۲ - ۸۸۵۰۳۳۴۱

www.poiict.ir

همه حقوق محفوظ است

فهرست

۱۵	پیدمگف ر
۱۹	مقدمه
۲۳	فصل اول: ارزش های انماعت از دیدگاه علوم اجتماعی
۲۵	مقدمه
۲۶	۱. ارزش از نگاهی توییعی
۲۸	۲. تعریف ارزش
۳۱	۳. ساختار زبانی ارزش ها
۳۳	۴. وجودشناسی ارزش ها
۳۶	۵. ویژگی ارزش ها
۳۸	۶. خاستگاه ارزش ها
۴۵	۷. گونه شناسی ارزش ها
۴۷	۸. کارکرد ارزش ها
۵۲	۹. مطلق یا نسبی بودن ارزش ها
۵۴	۱۰. ارزش ها و مفاهیم مرتبط
۵۴	۱۰-۱. ارزش و باور
۵۵	۱۰-۲. ارزش و نگرش
۵۷	۱۰-۳. ارزش و گرایش
۵۸	۱۰-۴. ارزش و عاطفه
۵۹	۱۰-۵. ارزش و هنجار

۶۱	..... ۱۰-۶. ارزش و رفتار
۶۱	..... ۱۰-۷. ارزش و اشیا
۶۱	..... ۱۱. جامعه‌پذیری و نظام ارزش‌ها
۶۳	..... ۱۲. ثبات و تغییر ارزش‌ها
۶۵	..... ۱۳. نهادی‌شدن ارزش‌ها
۶۶	..... ۱۴. سلسله مراتب ارزش‌ها
۶۷	..... ۱۵. تحلیل نظری ارزش‌ها
۶۸	..... ۱۶. ضمانت اجرای ارزش‌ها
۷۱	فصل دوم: مواضع کلی قرآن کریم در حوزه ارزش‌ها
۷۳	..... مقدمه
۷۵	..... ۱. مبانی ارزش‌ها
۷۶	..... ۱-۱. رسالت انسان به سعادت و تقرب خدا
۷۷	..... ۱-۲. اجتناب از یزیدیت: زندگی اجتماعی
۷۹	..... ۱-۳. دین؛ معتبرترین منبع سنن و قوانین برای کسب سعادت
۸۱	..... ۲. مبانی اعتقادی ارزش‌ها
۸۷	..... ۳. شیوه‌های القا، دریافت و انتقال ارزش‌ها
۹۲	..... ۴. ضمانت اجرای ارزش‌ها
۹۲	..... ۴-۱. فطری‌بودن ارزش‌های دینی و دین‌داری
۹۳	..... ۴-۲. خردپذیری ارزش‌ها
۹۴	..... ۴-۳. ایمان به حقانیت ارزش‌ها
۹۵	..... ۴-۴. احکام جزایی و کیفری
۹۶	..... ۵. ضرورت‌های زندگی اجتماعی
۱۰۳	..... ۶. هدف‌ها و غایت‌های مورد نظر در التزام به ارزش‌ها
۱۰۹	..... ۷. پیامدها و آثار سوء ناشی از سرپیچی از ارزش‌ها
۱۱۲	..... ۸. موانع التزام و عمل به ارزش‌های دینی
۱۲۱	فصل سوم: مفاهیم عام ناظر به ارزش‌های اجتماعی
۱۲۳	..... مقدمه
۱۲۴	..... ۱. مفاهیم عام ناظر به ارزش‌های اجتماعی

- ۱-۱. عبودیت ۱۲۴
- ۱-۲. صراط مستقیم ۱۲۷
- ۱-۳. شریعت ۱۳۰
- ۱-۴. حق ۱۳۱
- ۱-۵. عدل ۱۳۳
- ۱-۶. قسط ۱۳۵
- ۱-۷. مساوات ۱۳۶
- ۱-۸. تقوا ۱۳۸
- ۱-۹. بنیاد احسان ۱۴۱
- ۱-۱۰. عمل صالح و اصلاح ۱۴۲
- ۱-۱۱. مروت ۱۴۶
- ۱-۱۲. خیر ۱۴۹
- ۱-۱۳. بر ۱۵۰
- ۱-۱۴. طیب و خبیث ۱۵۳
- ۱-۱۵. حلال ۱۵۴
- ۱-۱۶. شعایر ۱۵۵
۲. مفاهیم عام ناظر به ارزش‌های منفی (ضد ارزش‌ها) ۱۵۷
- ۲-۱. تبعیت از گام‌های شیطان ۱۵۷
- ۲-۲. صد از راه خدا ۱۵۹
- ۲-۳. محاربه با خدا و رسول ﷺ ۱۶۱
- ۲-۴. هواپرستی ۱۶۳
- ۲-۵. عصیان ۱۶۵
- ۲-۶. طغیان ۱۶۶
- ۲-۷. منکر (و نهی از منکر) ۱۶۸
- ۲-۸. فساد ۱۷۱
- ۲-۹. بنی ۱۷۳
- ۲-۱۰. ظلم و ستم ۱۷۴
- ۲-۱۱. شر ۱۷۶

۱۷۷	.....	۲-۱۲. سیئه
۱۷۸	.....	۲-۱۳. خطیئه
۱۸۰	.....	۲-۱۴. باطل
۱۸۲	.....	۲-۱۵. فجور
۱۸۴	.....	۲-۱۶. اثم
۱۸۶	.....	۲-۱۷. فسق
۱۸۷	.....	۲-۱۸. ذنب
۱۸۹	.....	۲-۱۹. جرم
۱۹۰	.....	۲-۲۰. فحشا
۱۹۲	.....	۲-۲۱. تعدی
۱۹۳	.....	۲-۲۲. حر
۱۹۶	.....	۲-۲۳. لیل رور
۱۹۷	.....	۲-۲۴. لوه
۲۰۰	.....	۲-۲۵. لعب
۲۰۲	.....	۲-۲۶. لغو
۲۰۴	.....	۲-۲۷. اسراف و تبذیر
۲۰۶	.....	۲-۲۸. توغل در انحراف
۲۰۹	.....	فصل چهارم: مفاهیم خاص ناظر به ارزش‌های اجتماعی
۲۱۱	.....	۱. مفاهیم خاص ناظر به ارزش‌های مثبت
۲۱۱	.....	۱-۱. بهداشت عمومی
۲۱۵	.....	۱-۲. آراستگی و زینت
۲۱۸	.....	۱-۳. سلام و تحیت
۲۲۰	.....	۱-۴. تعامل‌های کلامی مناسب (در مقام گفتار)
۲۲۲	.....	۱-۵. پرهیز از تعامل‌های کلامی نامناسب
۲۲۵	.....	۱-۶. تعامل‌های کلامی مناسب (در مقام شنیدار)
۲۲۶	.....	۱-۷. صداقت (گفتاری، رفتاری و عقیدتی)
۲۲۸	.....	۱-۸. امانت‌داری
۲۳۰	.....	۱-۹. احساس مسئولیت اجتماعی

- ۱-۱۰. مردم‌داری ۲۳۲
- ۱-۱۱. تواضع و فروتنی ۲۳۶
- ۱-۱۲. میانه‌روی و اعتدال ۲۳۸
- ۱-۱۳. سعه صدر و گشادگی روح ۲۳۹
- ۱-۱۴. واکنش اخلاقی در برابر رفتارهای ناپسند ۲۴۱
- ۱-۱۵. فرو خوردن خشم ۲۴۳
- ۱-۱۶. عفو و گذشت ۲۴۵
- ۱-۱۷. ایثار و از خودگذشتگی ۲۴۷
- ۱-۱۸. صیقل امور غیرمادی بر امور مادی ۲۴۸
- ۱-۱۹. شکرگزاری از نعمت‌ها ۲۵۰
- ۱-۲۰. مسرت‌نوازی و اکرام ۲۵۳
- ۱-۲۱. اذن گرفتن به حین خصوصی ۲۵۴
- ۱-۲۲. رعایت آداب محاضرت ۲۵۶
- ۱-۲۳. امر به اجازه قبل از ورود، دعوت و طول ندادن حضور ۲۵۷
- ۱-۲۴. رأفت و شفقت به ایثار ۲۵۷
- ۱-۲۵. اتقان و محکم‌کاری ۲۶۰
- ۱-۲۶. رعایت تمایزهای معقول ۲۶۲
- ۱-۲۷. مقابله به مثل ۲۶۵
۲. مفاهیم خاص ناظر به ارزش‌های منفی (ضد ارزش‌ها) ۲۶۷
- ۲-۱. دروغ (گفتاری، رفتاری و عقیدتی) ۲۶۸
- ۲-۲. ریاکاری ۲۷۰
- ۲-۳. نامی و سخن‌چینی ۲۷۱
- ۲-۴. رشک و حسد ۲۷۳
- ۲-۵. مکر و فریب ۲۷۵
- ۲-۶. خودستایی و تفاخر ۲۷۷
- ۲-۷. تکبر و برتری‌جویی ۲۷۹
- ۲-۸. انحصارگرایی ۲۸۲
- ۲-۹. تجسس و کنجکاوی بی‌مورد ۲۸۳

۲۸۵..... ۱۰-۲. سوء ظن بی‌مورد.....

۲۸۶..... ۱۱-۲. عیب‌جویی.....

۲۸۷..... ۱۲-۲. غیبت.....

۲۸۹..... ۱۳-۲. سخریه و استهزا.....

۲۹۱..... ۱۴-۲. تهمت و افترا.....

۲۹۳..... ۱۵-۲. تحقیر و استخفاف دیگران.....

۲۹۵..... ۱۶-۲. اذیت و آزار دیگران.....

۲۹۷..... ۱۷-۲. نجوا و رازگویی در جمع.....

۲۹۹..... ۱۸-۲. منت‌گذاری.....

۳۰۰..... ۱۹-۲. خیانت در امانت.....

۳۰۳..... ۲۰-۲. بهره‌ورزی.....

۳۰۵..... ۲۱-۲. نسیء و تکلیف در انجام وظایف.....

۳۰۷..... ۲۲-۱. حقوق‌گیری و حق‌ستیزی.....

۳۰۸..... ۲۳-۲. اعتقاد، سب و حس‌ایام.....

فصل پنجم: ارزش‌های اجتماعی ناظر به حوزه‌های مختلف رفتاری.. ۳۱۱

۳۱۳..... ۱. ارزش‌های اجتماعی ناظر به حریم‌های جنسی.....

۳۱۳..... ۱-۱. رعایت حریم عفاف.....

۳۱۷..... ۱-۲. داشتن حجاب و پوشش مناسب.....

۳۱۹..... ۱-۳. غیرت‌ورزی و تعصب.....

۳۲۲..... ۱-۴. پرهیز از روابط جنسی نامشروع.....

۳۲۴..... ۱-۵. پرهیز از همجنس‌گرایی.....

۳۲۵..... ۱-۶. ازدواج و همسرگزینی.....

۳۲۹..... ۲. ارزش‌های اجتماعی ناظر به روابط خانوادگی و خویشاوندی.....

۳۲۹..... ۲-۱. نیکی و احسان به والدین.....

۳۳۱..... ۲-۲. نیکی و احسان به خویشان.....

۳۳۲..... ۲-۳. اجتناب از قطع رحم.....

۳۳۴..... ۲-۴. رعایت حقوق و تکالیف متقابل والدین و فرزندان.....

۳۳۶..... ۲-۵. رعایت حقوق همسر.....

- ۳۳۹..... ۲-۶. گزینش طلاق (در صورت لزوم)
- ۳۴۱..... ۲-۷. رعایت حقوق همسایه
- ۳۴۳..... ۳. ارزش‌های اجتماعی ناظر به حوزه دین (= اسلام)
- ۳۴۳..... ۳-۱. اقامه دین
- ۳۴۴..... ۳-۲. موضع‌گیری منطقی در مواجهه با دین [حوزه اعتقادی مؤمنان]
- ۳۴۶..... ۳-۳. نصرت دین خدا
- ۳۴۸..... ۳-۴. نشر و تبلیغ فرهنگ دینی
- ۳۵۰..... ۳-۵. رعایت حرمت اولیای دین
- ۳۵۳..... ۳-۶. بی‌تاب از نقض سوگند
- ۳۵۵..... ۳-۷. ترجیح مؤمن بر غیرمؤمن
- ۳۵۷..... ۳-۸. شجاعت و پایداری در مقام ایفای رسالت
- ۳۵۹..... ۳-۹. شرک و کفرستیزی
- ۳۶۱..... ۳-۱۰. تقیه‌ورزی در شرایط خاص
- ۳۶۴..... ۳-۱۱. اجتناب از اضلال و کم‌مایگی لریق و دایت
- ۳۶۷..... ۴. ارزش‌های اجتماعی ناظر به حوزه دین و تربیت
- ۳۶۸..... ۴-۱. اسوه‌گزینی از شخصیت‌های شاخص
- ۳۷۰..... ۴-۲. تعلیم و تعلم
- ۳۷۲..... ۴-۳. تزکیه نفوس
- ۳۷۴..... ۴-۴. تعقل و تفکر
- ۳۷۶..... ۴-۵. هدایت‌گری به حق
- ۳۷۸..... ۴-۶. سفارش به نیکی‌ها
- ۳۷۹..... ۴-۷. موعظه
- ۳۸۱..... ۴-۸. نصیحت و خیرخواهی
- ۳۸۲..... ۴-۹. تذکر و یادآوری
- ۳۸۴..... ۴-۱۰. مشورت در امور
- ۳۸۶..... ۴-۱۱. تشویق نیکوکاران، تهدید بدکاران
- ۳۸۸..... ۴-۱۲. عبرت‌آموزی از تجربیات دیگران
- ۳۹۰..... ۴-۱۳. محبت به نیکان و اجتناب از محبت ناپاکان

- ۳۹۵..... ۴-۱۴. همراهی با نیکان؛ دوری از ناپاکان
- ۳۹۷..... ۴-۱۵. دوری از پیروی منحرفان
- ۳۹۹..... ۴-۱۶. برحذر بودن از دنیاگرایی
- ۴۰۲..... ۴-۱۷. اجتناب از پیروی بیش‌ها و رسوم خرافی
- ۴۰۵..... ۴-۱۸. اجتناب از تقلید کورکورانه (سنت‌پرستی نیاکانی)
- ۴۰۷..... ۴-۱۹. اجتناب از روحیات منافقانه
- ۴۱۰..... ۴-۲۰. پرهیز از جدال باطل
- ۴۱۲..... ۵. ارزش‌های اجتماعی ناظر به حوزه سیاست
- ۴۱۳..... ۵-۱. اجتماع‌گرایی در مقابل انزواجویی و تفرد
- ۴۱۶..... ۵-۲. توسعه و آبادانی زمین
- ۴۲۰..... ۵-۱. حسرت‌گری و پیوند با مؤمنان
- ۴۲۳..... ۵-۱. انبیا و صالح
- ۴۳۰..... ۵-۵. همزیستی و است‌آمیز با غیرمسلمین
- ۴۳۴..... ۵-۶. ارتباط، رابطه و سایر جوامع
- ۴۳۶..... ۵-۷. قانون‌گرایی
- ۴۳۸..... ۵-۸. رفع تبعیض جنسی
- ۴۴۰..... ۵-۹. وفای به پیمان‌ها و قرار ادعا
- ۴۴۳..... ۵-۱۰. عزت‌خواهی و اقتدارطلبی
- ۴۴۶..... ۵-۱۱. صبر و قدم در راه هدف‌ها
- ۴۴۹..... ۵-۱۲. طاغوت‌ستیزی
- ۴۵۱..... ۵-۱۳. تبری از انحراف و منحرفان
- ۴۵۲..... ۵-۱۴. جهاد در مسیر تحقق هدف‌های متعالی
- ۴۵۵..... ۵-۱۵. پرهیز از فتنه‌انگیزی
- ۴۵۷..... ۵-۱۶. پرهیز از عداوت و دشمنی
- ۴۵۹..... ۵-۱۷. پرهیز از اختلاف و تفرقه
- ۴۶۲..... ۵-۱۸. اجتناب از قتال مذموم
- ۴۶۴..... ۵-۱۹. هجرت از جامعه نامطلوب
- ۴۶۶..... ۶. ارزش‌های اجتماعی ناظر به حوزه اقتصاد

- ۶-۱ تحرک و پویایی (از جمله در عرصه‌های اقتصادی) ۴۶۷
- ۶-۲ عفت نفس در نیازهای مادی ۴۶۹
- ۶-۳ رعایت حقوق دیگران در امور مالی دیگران ۴۷۰
- ۶-۴ ادای حقوق مالی ۴۷۲
- ۶-۴-۱ پرداخت زکات ۴۷۳
- ۶-۴-۲ پرداخت خمس ۴۷۶
- ۶-۴-۳ ادای صدقات ۴۷۷
- ۶-۴-۴ تأمین و اطعام نیازمندان ۴۸۰
- ۶-۵ انفاق ۴۸۲
- ۶-۵ قرض و حسنه ۴۸۶
- ۶-۶ اجتناب از بخل رزی ۴۸۸
- ۶-۷ پرهیز از بخل زدگی و تجمل‌گرایی ۴۹۱
- ۶-۸ اجتناب از ثروت‌اندوزی غیر مجاز ۴۹۴
- ۶-۸-۱ سرقت ۴۹۴
- ۶-۸-۲ رشوه‌خواری ۴۹۶
- ۶-۸-۳ رباخواری ۴۹۷
- ۶-۸-۴ قماربازی ۵۰۰
- کتابنامه ۵۰۳
- فهرست آیات ۵۱۷
- فهرست روایات ۵۴۹
- فهرست اشعار ۵۵۱
- نمایه ۵۵۱
- نمایه موضوعی ۵۵۷

پیشگفتار

در پرتو پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، بار دیگر دین و معرفت دینی به‌ویژه عالم متعالی اسلامی، به عنوان فکر و فرهنگ متمدنی و نجات‌بخش آدمی، در عرصه حیات انسان معاصر ظاهر شد. تجدید حیات تعالیم و حیاتی و ارزش‌های اسلام از سویی سبب بیداری و خودباوری ملت‌های مسلمان و احیای روح استیلا در آنان شد و از دیگر سوابق نمایان‌تر شدن سست‌پایگی مسلک‌های مادی‌گرایانه و نظام‌های مبتنی بر آنها گشت.

بایستگی تحقیقات دقیق و منسجم، نظری، پروری و نوآوری درباره زیرساخت‌های اندیشه دینی و نظامات اجتماعی مبتنی بر آن و ضرورت پرداخت علمی و روزآمد به حوادث واقعه فکری، به فراسوی سال‌کنونی و در خور این رستخیز عظیم و نیز لزوم آسیب‌شناسی در حوزه فرهنگ ملی و باورداشت‌های رایج دینی به منظور عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و زدودن پیرایه‌های موهوم و موهون از ساحت قدسی دین و تبیین و عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری افشار تحصیل‌کرده و نسل جوان کشور، تأسیس نهاد علمی-پژوهشی و آموزشی، دانشگاهی و حوزوی محض و کارآمدی را فرض می‌نمود.

بر این اساس «پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی» به عنوان یک نهاد

علمی - فکری حسب الامر و بر اساس نظر رهبر فرهیخته انقلاب اسلامی آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و با تلاش فراوان آیت‌الله علی‌اکبر رشاد در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد.

این پژوهشگاه دارای شخصیتی حقوقی، مستقل و در حکم نهاد عمومی و غیردولتی و غیرانتفاعی است که در قالب چهار پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی، نظام‌های اسلامی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی و دانشنامه‌نگاری دینی و همچنین مرکز پژوهش‌های جوان فعالیت می‌کند.

پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی که مشتمل بر شش گروه علمی با عنوان‌های «مابعدشناسی»، «مطالعات قرآن و حدیث»، «فلسفه»، «کلام»، «عرفان» و «منطق» است، برای تحقق هدف‌های زیر فعالیت می‌نماید:

۱. بازپژویی و باریزایی حکمت و کلام و معارف اسلامی؛
۲. تبیین و ساماندهی مناسب مباحث زیرساختی اندیشه دینی؛
۳. ایجاد بستر مناسب برای عمق و پویایی و بالندگی اندیشه دینی؛
۴. پاسخ به شبهه‌های انجمنی در امر عقاید و کلام اسلامی؛
۵. نقد مکتب‌ها و دیدگاه‌های غرض در حوزه زیرساخت‌های اندیشه دینی.

در راستای تحقق هدف‌های فوق، هر یک از گروه‌ها، پس از تهیه عنوان‌های مطالعاتی اساسی و اولویت‌گذاری و تهیه پیش‌رح و تصویب آن در شورای علمی گروه، آن را به اعضای هیئت علمی خود می‌پسندند. حقیقتاً عرصه دین‌پژوهی واگذار نموده و با نظارت بر روند اجرای تحقیق رسیدن نهایی، برای دسترسی عموم دانش‌پژوهان حوزه دین‌پژوهی، آن را به چاپ و نشر می‌رسانند.

قرآن کریم، متقن‌ترین، معتبرترین، جامع‌ترین، اثرگذارترین، هدایت‌بخش‌ترین و روشن‌ترین متن آسمانی نازل‌شده است که درک توأم با عمل به آن، ضامن سعادت فرد و جامعه در دنیا و آخرت در طول حیات بشریت است؛ اما اختلاف سطح مخاطبان، نیازهای رو به رشد، ظهور مکتب‌ها

و آرای جدید و سؤال‌ها و شبهه‌های فزاینده از یک طرف و ضرورت نگاه جامع به قرآن و دیگر منابع همراه با درک روشمند از قرآن، موجب شد پژوهشگرانی به تحقیقات قرآنی بپردازند و معارف درون‌قرآنی و مباحث برون‌قرآنی را با محتوا و ساختاری نو و کارآمد ارائه دهند. گروه مطالعات قرآن و حدیث در سال ۱۳۷۸، برای تحقق هدف‌های فوق تأسیس گردید و تا کنون منشأ آثار ارزشمند فراوانی شده است.

تعمیق ناضر که نتیجه تلاش علمی محقق ارجمند حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسین شرف‌الدین در گروه مطالعات قرآن و حدیث پژوهشکده حجت است، این پژوهشی است، با رویکردی فرهنگی اجتماعی، ارزش‌های انحصاری یافته بر قرآن کریم را به عنوان یکی از مؤلفه‌های گوهری و اساسی فرهنگ اسلام مورد بررسی و تحلیل قرار داده است.

هدف‌های این تحقیق شامل شناسایی دیگر ابعاد معارفی قرآن کریم و عناصر رکنی فرهنگ اسلامی، ریشه‌سازی برای تولید علوم اجتماعی دینی، بسترسازی برای سیاست‌گذاری در جهت ارتقای فرهنگ دینی جامعه، پاسخ‌دهی به برخی از سؤال‌ها و شبهه‌های این حوزه در این تحقیق می‌باشد.

بحث از ارزش‌ها به‌ویژه ارزش‌های اجتماعی در قرآن، دارای اهمیت و جایگاه کانونی و موقعیت محوری در فرهنگ اسلامی می‌شود که باید مورد توجه اندیشمندان و دین‌پژوهان قرار گیرد.

اثری به زبان فارسی و عربی و با مختصات جمعی این اثر پژوهشی ارائه شده است. کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های موجود هم که در تألیف این اثر بررسی شده به آنها رجوع شده است، غالباً به دلیل گزینشی بودن، احتمال بر مباحث حاشیه‌ای، نبود رویکرد مشخص، تکرار اقوال، ضعف مستندات و تحلیل و ... ضرورت انجام کاری جدید را بر اساس قرآن متفی نمی‌سازند؛ ازاین‌رو گروه مطالعات قرآن و حدیث این طرح را در راستای تحقق هدف‌های خود در دستور کار قرار داد و آن را به انجام رساند.

در پایان از اعضای محترم شورای علمی گروه مطالعات قرآن و حدیث،

مؤلف محترم و ویراستاری علمی اثر حجت‌الاسلام والمسلمین محمد عابدی میانجی و از ارزیابان فرهیخته حجج اسلام صالح قنادی، سیدرضا مؤدب، احمد خیرخواه و محمدعلی اسدی‌نسب به سبب تلاش برای افزودن بر غنای این اثر سپاسگزاری می‌شود.

گروه مطالعات قرآن و حدیث
پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی

www.ketab.ir